

Locuint'a Redactorului

si

Cancelari'a Redactionii

e in

Strat'a tragatoriului [Lő-
vészutoza], Nr 5.

Scrisorile nefrancate nu se voru
primi decatu numai de la corespun-
dintii regulari ai „Federationii.”
Articlii tramisi si nepublicati se
voru arde.

FEDERATIUNEA

Diurnalul politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va esi Mercuri-a, Vineri-a, si Dominee'a.

Pretulu de Prenumeratiune:

Pre trei lune . . . 3 fl. v. a.
Pre siese lune . . . 6 „ „ „
Pre anulu intregu . . . 12 „ „ „

Centru Roman'a:

Pre a. intregu 30 Fr. = 30 Lei n.
„ 6 lune . . . 16 „ „ „
„ 3 „ . . . 8 „ „ „

Pentru inserzioni:

10 cr. de linia, si 50 cr. taos'a tim-
brale pentru fiesoc-care publica-
tiune separatu. In loculu deschisu
20 cr. de linia.
Unu exemplariu costa 10 cr.

Pest'a, 27/15 aprile, 1871.

Camer'a reprezentantiloru Ungariei, pucinu-
tempu de lucrare ce i mai remase d'in sesiunea
presente, lu va intrebuintia spre debaterile si vo-
tarea legii despre organizatiunea judecatorieloru.
Acesta lucrare i absorbe aproape totu tempulu ce
mai este pana in 15 maiu. Legea pentru regularea
dreptului de venatu, precum e cunoscutu, s'a
amanatu pre sesiunea viitoria, asié tote proieptele
cealalte a le ministrului de justitia. — Corifeii
partiteloru dietale (Deacu, Giczy-Tisza, Irányi) si
vre-o siepte alti deputati vedindu ca regularea
cestiunii comunitatiloru coloniale, nu se pote face
acum, pentru ca se nu se duca cu man'a gola
(precum d'icu ei) la comitentii loru, presentara unu
proieptu de lege, carele cuprinde ore-si cari des-
pusetiuni provisorie in asta privintia, asié d'icu ei
in proieptulu loru, adeverulu inse este ca cestiun-
nea remane in statulu quo, adeca tote prestatiu-
nile si darile se voru respunde ca si pana aici
in puterea contractelorú seu dupa usu, avendu a
se sistá, pana la regularea definitiva, tote proces-
sele cari s'ar' fi inceputu pre calle administrativa
ori judecatoresca. Primindu-se proieptulu, deputa-
tii propunetori voru merge cu man'a plina, dar'
bietii coloni contractualisti voru remané totu cu
man'a gola.

Erá temere ca scaunele judecatoresci se voru
asiedia in defavorea poporului rom. Temerile nu
erau fora temeiu, pentru ca de la inaugurarea
dualismului Romanii n'a avutu parte de bine, apoi
cu privire la judecatorie se nascuse faime surde,
ca nu numai orasiele cu poporatiune rom, seu in
centrulu tienuturiloru rom. ci si comitate rom, pre-
cum Zarandulu, Cetatea de-Petra, etc., voru fi lipsite
de scaune judecatoresci. Acesta temere se incuibase
dupa ce deputatiuni preste deputatiuni am-
blandu a colindá pre la ministri, speranti'a, in
locu d'a cresce, scadea, mai alesu dupa ce unii,
pote sentiendu mare bucuria d'in necesurile Ro-
maniloru si a nume d. Kerkapolis, acestu copillu
nesdravanu alu lui Andrassy, nu se sfilia a spune
cu multa neghiobla, unei deputatiuni d'in Doboca,
cumca d'insulu nu pote springini asemene cereri,
pentru ca magiarii ar' perde tote cauzele proces-
suale. Va se d'ica, omenii, dupa opiniunea (cea
ministeriale? ori professorale?) dsale n'ar' fi mai
avendu neci Ddieu, neci consciintia, neci sentiu de
umanitate, dandu astfelu Romaniloru a crede si ei
la rondulu loru, ca ei inca d'in asta cauza perdu
mai tote procesele la judecatoriile magiare, si ca
in viitoriu inca se n'aba nece o sperantia in
asta privintia. Asemene doctrina lupina o lasamu
dlui Kerkapolis, noi vomu urmá a crede in sem-
tiulu de dreptate innascutu omeniloru si carele
nu se pote desradecina cu totulu neci chiaru prin
dusmanie politice ori personale. Dar' apoi mai
sunt si alte mominte, necesitatea, logic'a inesor-
abila a faptelor, cari nu lasa pre omeni a face
reulu premeditatu. Asié s'a intemplat si cu asie-
diarea scaunelor judecatoresci. Administratiunea
justitiei trobue se fie drepta, eftina, grabnica, tote
aceste se potu numai candu poporului i-se inles-
nece calea spre ele.

Cum s'ar' poté administrá d. e. Beiusianiloru
justitia la Salont'a? seu Zarandaniloru la Ineu
(comit. Aradu) etc. Ast'a se o splice greco-tientia-
riulu magiarisatu, de la Miscoltiu, devenitu ministru,
d'insulu cautu se pricepa cellu pucinu partea
financiaria a unei asemene justitii de fuga ta-
taresca.

Momintele de buna administrare a justitiei au
fostu mai tari, decatu vointia unoru omeni rei,
intieptiunea si bunu sentiulu comisiunii de 25
insarcinata a fixá locurile judecatorieloru distric-
tuale si de cercu, au inlaturatu tote ingrigirile, si
merita recunoscentia pentru ca au trasu socotela
intereselor locale generale. Se speramu ca camer'a
va dovedi aceea si intieptiunea si bunu sentiulu.

„Gemu muntii si se nasce unu sioricellu,”
asié tiene proverbulu latinescu, alu carui intielesu
se potrivece de minune la fanfaronadele dlui Ho-
henwarth, ministru-presiedinte alu cabinetului

Cislaitanu. Faimos'a propunere ministeriale in pri-
vintia largirei cercului de competintia a diete-
loru provinciale, s'a facutu in fine in siedintia de
25 Aprile, a. e. a senatului imp. de Vien'a. Au-
tonomia provinciala promisa cu atata sfara, e
vorba gola. D. Hohenwarth au sentitu acesta, ca ei
in cuventulu ce tiendu, facundu propunerea resp.,
fu silitu a observá ca aceea n'are importantia ce
i s'a datu de pressa si in camer'a representanti-
loru. Cuventarea dsale fu ascultata cu tacere,
numai candu d'ise: ca „dietele provinc. se eman-
cipa d'in starea cea umilitoria“ risete ironice ale
deputatiloru d'in stanga camerei concomitara cu
vintele ministrului. Vomu reproduce si noi acesta
propunere, asta data insemnamu, ca prin aceea se
da dietelor provinc. dreptulu de a se poté pune
in corespundintia cu senatulu imper. De altmintrea
nemtiloru centralisti, atata inca li se pare prea-
multu. De la reactiunea vienesa, si preste totu cea
ostrunguresca, n'avemu se acceptamu a vedé re-
forme radicale, autonomia provincialoru cu drep-
turi natiunale, adeca federalismulu nu este gustatu
de cei ce voru numai a domni, explotandu tiere
si popore. Federalismulu in Ostrunguria se va
recunosce numai de mare sila si poté preatardfu;
acesta este opiniunea, ba potemu dice, convictiu-
nea nostra.

Andrassy, Goroveiu, Kerkapolis, Bedecovicu
si LMC. Molinari sunt inca la Vien'a unde ieau
parte la conferintiele, ce se tienu (si cari voru
durá inca vre-o 10—14 zile) in privintia desfiin-
tarii confinielor militari.

Vice-Tiarulu nemtiescu, noulu principe Bismar-
cu, au implutu lumea de ingrigiri prin declara-
tiunea sa facuta in parlamentu, ca prevede neces-
sitatea de a intreveni in Francia, daca guvernulu
n'ar' fi in stare a sugrumá republic'a rosiloru,
ca ce, d'ise dsa. „missiunea Prussiei pote se fie
mane. poimane. a cercá si a afla unu capu nou.“
Ore se fi intielesu pre Napoleonu? Acestu-a inse
ar' fi unu capu vechiu. — Pretestulu de ameste-
cu, d. Bismarcu lu va gasi intru neimplevirea
conditiuniloru stipulate prin tractatulu de pace,
de nu, apoi dsa lu va calcá fora de a si face ca-
pulu apa de scrupulositate si consciintia, carea,
precum se vede, e cam laxa si nu-lu prea mustra.

Scirile d'in Paris urmedia a fi triste. Bom-
bardarea ruinédia cetatea cea fumosa, sangele
cetateniloru curge paraie, calamitatile se immul-
tiescu, fora ca partile incaierate se staruesca a
cercá modulu unei impaciuiri onorifice.

De pre malulu Muresiului,

in aprile 1871.

(Fine.)

„D'in acestea apriatu se pote vedé ce absur-
ditate a vorbitu bar. Apor si cum si-a taiatu
creanga de sub pitore!

Nu trebue multa cunoscentia juridica pentru
a sci, ca arendatorii se potu mutá d'in realitatile
ce le-au tenu in arenda si fara licentia; dar'
nu asié a fostu la iobagi, de aici se vede darz
inca, ca tofalienii au fostu iobagi chiaru si dupa
afirmatiunea lui Apor.

Afirmatiunea prima, ca contractele de are-
dare s'ar' fi facutu cu intervenirea oficalatului,
este de totu noua, ca pana a cursu procesulu nu
a venitu inainte. Séu dora crede Apor!? ca as-
cundiendu se la spatele oficalatului, va scapa d'in
acestu cornu de capra? Se insiela tare, ca-ci fa-
siunile martoriloru sunt contrarie afirmatiunii dsale.

Apor s'a provocatu la 4 martori, anume:
Gazda József, Kiss Lajos, Ilyes István si Ema-
nuelu Calliani. Cu acesti martori au voitu a do-
vedí, ca Tofaleniloru cu ocaziunea commassarii li
s'au datu posesiunile provisorice pre langa con-
tracte si cu conditiunile de a le relua.

Se vedemu dara ce fassioneze martorii? Fos-
tulu dirigetoriu de curte si cancelistu alu bar.
Apor, Gazda József, la IV. punctu de intrebare

fassioneze: sciu d'in auditu, ca mai multi tofaleni
dupa commassatia s'au mutatu in alte sate; mai
incolo au auditu pre baronulu dandu ordinu ca
se se inchiaie cu omenii lui contracte, dar' elu la
incheierea contractelor nu a fostu de facia; a
veditu asemene contracte la Bodoni Elek, nu
scie inse cuprinsulu loru; la punctulu 5. de intre-
bare, unde este vorba despre incheierea contracte-
loru pre unu anu, nu scie nemica.

Kiss Lajos numai atata fassioneza, ca tofa-
lenii au fostu inainte de 1848 iobagi.

Ilyes István afirma a) essistintia contrac-
teloru, dar' la incheierea loru nu a fostu de fa-
cia; b) a veditu atari contracte, dar' nu le-a
veditu tote si nu scie ca a caroru tofaleni au fos-
tu contractele cari le-au veditu; c) nu scie ca
ore in tote contractele, seu numai in unele, si in
cari au statu conditiunea, ca posesiunile s'au datu
tofaleniloru pre unu anu; d) marturisesce, ca au
trebuitu se fia contracte, ca ci la curtea baronu-
lui a fostu asta usu, si bunulu a fostu commas-
satu; e) marturisesce mai incolo, ca contractele
le-au facutu seu Bodoni Molnár seu Calliani, fos-
tulu atunci parocu in Tofaleu.

Fostulu parocu inainte de 1848 in Tofaleu,
Emanuelu Calliani, respunde la punctulu IV.
de intrebare: Petru Vetianu, Teodoru Szabó
si Luca Moldovanu s'au mutatu dupa commas-
sare in alte sate, dar' dupa unu anu au ve-
nitu inderetru si nu au incheiatu contrac-
te pre unu anu; la punctulu V. de intrebare:
martorulu a veditu cu ochii sei contrac-
tulu lui Simon János, care a capetatu sesiuni
„auf ewige Zeiten als Colonial-Unterthan;“ la
punctulu VI. afirma, ca bar. Apor a luat u la
commassare sesiunea dela Todor Boar, dar' i-a datu
alt'a „als einem Colonial-Unterthan auf immer-
währende Zeiten“, si ca a fostu de facia la facerea
acestui contractu; la „puncte diferite“ martorulu
respunde, ca baronulu la commassare a schimbatu
sesiunile dupa placu, si ca nu este adeveratu ca
i-ar' fi datu sesiunea in folosintia pre unu tempu
otaritu.

En sum gat'a de cum-va baronulu seu ori
si cine altulu s'ar' indoi despre adeverulu acestoru
fassiuni scrise in Extractu si traduse fidelu d'in
limba germana in cea magiara, — a le publicá
in copia vidimata in limba germana, in care s'au
scrisu.

Se vedemu acum juramentulu depusu de bar.
Apor (on. lectori lu cunoscu.)

D'in acestea se vede limpede

1) ca neci unu martoru nu fassioneza aceea
pre ce a depusu dlu bar. juramentulu, pentru
ca neci unulu nu a veditu atari contracte cari
aru suná despre tempu otaritu, si cari aru con-
tinené conditiunile de a poté relua posesiunile, si
macaru de ast'a ar fi avutu lipsa spre a poté
pune acelu famosu juramentu;

2) ca acele contracte, cari s'au facutu si cari
le-a veditu martorulu Calliani, nu au sunatu de-
spre unu tempu otaritu, ci de tempu perpetuu, si
ca nu au contienutu conditiunea stipulatu de
reluare. Mai incolo dice dlu bar.: in urm'a unei-a
d'in aceste sententii Tofalienii, pre bas'a re-
cunoscerii referintielera contractuale, d'in partea
a 9 famuli conventionati, sunt conditionatu obligati
a redá posesiunile.

Tofalienii nu au recunoscutu neci candu, ca
ei s'ar' fi fostu „famuli conventionati,“ ast'a este
nuraia una apucatura, dle baronu! Cum ca ei sub
curgerea procesului asié ce-va nu au recunoscutu,
se vede d'in motivele de sub nr. 283, unde se
afirma, ca in 1855, candu domnia sistemulu lui
Bach in Transilvania, mai tare s'aru fi declarat u
9 inasi d'intre tofaleni inaintea unui disolvatu c. r.
oficiu de cercu, ca ei tienu sesiunile pre langa
contractu.

Deci acesta recunoscare nu s'a intemplat u la
judecatoria, tofaleni au negatu ast'a inaintea jude-
catoriei, apoi dlu bar. scie bine, ca protocoalele
luate la oficiurile politice nu sunt valide.

Dar' se ne intorcemu la delegatiuni.

Pre frumosu insfiri, dle bar., cum ai esope-

*) Vedi Nr. 40 si 41 ai „Fed.“

ratu delegatiunea pentru II. si III. instantia, si recunosc si aceea, că tofalenii au asternutu reviziunea la tribunalulu supremu alu Transilvaniei; dar' dlu bar., condusu de aceea presupunere de dreptu, că tabl'a regesca d'in Ungari'a este chiamata a judecă in afacerea acést'a, a competatu de nou pentru dispositiunea in privinti'a competintiei acestei-a.

Aici mi-tieniu de detorintia a aduce aminte dlui baronu, că unu esemplaru alu acestei reviziuni l'a capetatu la mana in forma de resolutiune, spre a si dá contra-opiniunea, macaru că acésta procedura a fostu nelegiuita,*) pentru că contra-opiniuni in processe urbariali nu sunt nicaira prescise. De altmintrelea ni se pare, că de aceea ti-ai procuratu acést'a, domnule baronu, ca sè poti luptá pentru opiniune in cestiunea de competintia.

Mi ièu voia ati pune intrebarea, dle baronu, că pentru ce ai miscatu tote petrele ca procesulu sè se judece la Curi'a regesca d'in Pest'a, si nu pre calea ordinaria, la tribunalulu supremu alu Transilvaniei.

Ai sciutu bine, dle baronu, că guvernulu regescu si-a rezervatu procedur'a de a III. instantia, si totu-si ai urgeatu delegatiunea si pentru a III. instantia.

Ce a potutu fi aici caus'a? eu voiu spune: Dta, domnule baronu, ai sciutu, cum se nu fi sciutu, ca presiedinte alu tablei regesci, că processele urbariali d'in Seciume s'au pusu la tribunalulu supremu regescu alu Transilvaniei de o parte, până candu se va emite una ordinatiune noua, privitoria la processele urbariali d'in Seciume.

Apucatur'a a folositu, că-ci caus'a Dtale s'a decisu mai inainte de a esí ordinatiunea ministeriale, privitoria la referintiele urbariali d'in Seciume.

Că ai trecut prestre marginea bunei vointie si a îndurării, dle bar., precum afirmi, se vede de acolo, că, ce e dreptu, cu doue familie te ai impaciuitu, dar' cum? că cas'a coperita cu prestila, siur'a si poiat'a au fostu pretiuite cu 500 fl., in care pretiu le-ai si primitu, dar', fiindu că restantiele de prestatiune se urcase la 544 fl., amintit'a familia a fostu silita a mai plăti inca 44 fl., ca sè-si scutesca alte producte de licitare. Si ast'a o botezi Dta îndurare! Nu ai trecut prestre marginile îndurării, ci prestre cele ale bunei cuvenintie, folosindu te in declaratiune-ti de espressiunile: calumnia culpabile si marsiava, datatoriu de svaturi rele, etc., dar' eu nu te imitez pentru acestu terenu, ci le resping simpli-citer in aceea sperantia, că cu alta ocaziune voiu vorbi mai pre largu despre causa-ti.

*) Aici a tienutu elu calculu numai de interesulu seu, nu de santien'a legii, precum a facutu si candu s'a acatiatu de libertatea pressei. Cor.

FOSSIORA

Momente d'in istori'a fanariotiloru.

(Urmare.) *

Candu ajunge Gibbon cu istori'a sa in secululu alu 7-lea, in capu XLVIII alu istoriei sale ne invetia despre starea si conditiunile, in care se aflá imperiulu bizantin, prin urmare si aristocrat'a s'a, unele ca acestea:

Eu am facutu istori'a tuturor imperatiloru romani, incependu de la Traianu până la Constantinu, si de la Constantinu până la Heracliu, si am descrisu cu fidelitate succesele si desastrele domniei loru. Trecutu-au cinci sute de ani, de candu imperiulu romanu mergeá spre decadintia; eu inse mai am sè trecu prestre optu seculi, până sè ajungu la terminulu lucràrilor mele, adeca la cucerirea Constantinopolei prin Turci (1453).

... De la Heracliu incoce teatrulu imperiului bizantin ore-si cum se intunecá; margiunile imperiului fiesate prin legile lui Justinianu si prin armele lui Belisarius se strimtau; numele de romanu se reduce la unu micu anghiu de pamentu, adeca la regiunea d'in girula Constantinopolei, si acestu imperiu grecu se pote compará cu fluviiulu Renulu, care mai inainte de a se amestecá cu marea, se perde in nasipu.

Suditiu imperiului bizantin, cari au adoptatu si au desonoratu numele de Greci si de Romani, infacisieza neincetatu acelea vitiuri obiecte, cari nu se potu justificá cu debilitatiele omenesci, si in cari cine-va nu afla neci macaru energi'a crimelor memorabili. Omenii liberi d'in anticitate poteau repeti acea macsima generosa a lui Homeru: „că unu captivu (sclavu) si- perde diumetate d'in virtutile sale in prim'a d'i a servitutii sale.“ Intr'aceea poetulu Homeru cunoscu numai sclavi'a civile si domestica, si elu nu poté sè prevedia, că acestu despotismu spirituale, care inca-

*) Vedi Nr. 40 alu „Fed.“

Dici, dle baronu, că nu vei mai lasá proprietatea nedisputabile a Dtale Tofaleniloru, ca ei d'in venitiu acestei a sè-si ingrasie pre datatoriu-lu loru a svaturi rele si in venitoriu!

Judeca acum opiniunea publica d'in cele insirite, că a cui este proprietatea limpede si nedisputabile: a tofaleniloru? cari posedu de sute de ani posesiunile loru in unu satu donatiunulu, cari in conscriptiunea d'in anulu 1819 sunt inscisi ca coloni, cari au platitu si au portatu tote sarcinele robotale pentru pamenturile loru; séu a Dtale, de-si neci insu-si, neci antecesorii Dtale in 263 de ani nu au potutu produce una sdrentia de scrisore macaru, că tofalenii ar' fi fostu „famuli conventionati“; éra martorii, la cari te ai provocatu, au fassionatu in contra-ti si, in fine, care ai dobanditu processulu cu unu juramentu, „daca vrèu este de a fetá, daca vrèu nu este de a fetá.“

Mai judece opiniunea publica si aceea, că ore rebus sic manentibus nu Dta te vei ingrasia d'in proprietatea tofaleniloru? Turd'a, in 27. novembre, 1869. Dr. R a t i u.“

Remane in voi'a onoratului publicu a judecá a supr'a tuturoru celoru până aici d'fse, ér' eu mai punu la vedere-i urmatoriele: Nu mai inca-pe indoiéla, că bar. Apor a inceputu acestu procesu pre nedreptu, si in unu modu neonestu, — nu i-a fostu destulu cu posesiunile luate cu ocaziunea commassarei — care procesu tienú unu s'ru lungu de ani, pentru aperarea carui-a acésta comuna a avutu pre rondu mai multi advocati si, prin urmare, si spese enorme cauate prin maliti'a lui Apor, si in urma perdura si processulu.

Mai incolo acatiase (dupa spusele Santbenedicaniloru.) Contes'a Toldalagi Mihály, d'in Szent-Benedek, aprópe de Tergu-Moresiului, totu in scaunulu Muresiului, fostu iobagi de acolo inca sub absolutismu procesu urbarialu, pasiulu ei a fostu inse atunci respinsu. Dar' ea se reculese, dupa ce se denumi Apor de presiedinte la tribunalulu urbarialu; sub acestu-a a si dobanditu mai pre toti fostii iobagi ai acestei comune si i-a adusu la sapa de lemn. O praeclarum custodem (Aporem) ovium, ut ajunt, lupum! Dar' asemenea intemplari sunt inca multe si in alte comune!

Scimu si ace'a, că mai multi fosti possessori au urditu processe urbariali contra atari fosti iobagi, pentru cari primisera desdaunare dela statu, si le-au si dobanditu.

Candu a devenitu actulu barbaru d'in Tofaleu alu presiedintelui tablei regesci, bar. Apor, cunoscutu publiculu si objectu de discursu in tote partile Europei si in foie publice, chiaru si italiane, opiniunea publica éra pre-totu-indenea, că, si daca ar' avé elu nerusnarea a mai remané in ser-

tenéza actiunile si chiaru cugetările omeniloru bigoti, va mai nimici inca a si alta diumetate a calitatiloru genului omenescu. Successorii lui Heracliu incarcara pre Greci cu acea doue juguri. Dupa una lege a justitiei eterne, vitiurile supusiloru degradara pre tiranu, si abid vei aflá (in acelu periodu de tempu) atátu pre tronu, câtu si in armata si in scole câte-va nume, cari sè merite a nu fi dat) uitarei... Preste acést'a, de la Heracliu până la Basiliu-macedonénulu domnesce una intunecime infricosiata in istori'a imperiului bizantin pre unu periodu de patru sute de ani. — Dupa aceea orizonulu se lumina mai alesu prin famili'a Comneniloru, cari au domnit pre tronu. Inse istoriei bizantine i lipsesce si pentru acelu periodu elegantia si gratia. — In aceea-si adeca abid mai vedi altu ce-va, decâtu că unu multime de clerici si de curteni si-succedu unii altoru-a, toti plini de superstitiune si de servilismu. Vederile loru sunt marginite, judecat'a loru debilitata si corrupta; d'in acea istoria nu cunosci neci causele evenimentelor, neci moral'a vécului. S'a observatu că unu ostasiu dá penei sale energi'a sabiei. — Acésta observatiune se pote aplicá si la unu poporu, si apoi se va vedé, că tomulu d'in cutare istori'a cresee sèu scade cu barbat'a tempului, in care a vietuutu cine-va. *)

La a. 1304, pupa ce Gibbon descrie cu péna de artistu viéti'a una de aventure si mórtea fórte tragica si barbara a imperatului Andronicu, recapitulandu in scurtu cele scrise pre câte-va seculi, adauge:

Daca vomu calculá numerulu si durat'a domniei imperatiloru bizantini, vomu aflá, că intr'unu periodu de siese sute de ani au domnit siese-diece de imperatori; in acelu numeru inse coprimdemu si câte-va femee, si unii usurpatori, cari in capitala n'au fostu recunoscuti neci una-data,

*) Adeca mai la intielesu: dupa cum unu poporu este mai plinu séu mai lipsitu de poteri vitali, atátu fisece, câtu si spirituali, si dupa cum elu le desvolta si se folosese de poteri sale, asié si faptele sale demne de a fi scrise si conservate pentru posteritate, se immultiescu, si asié annalistulu si istoriografulu casciga materia de scrisu, séu se vede lipsitu de d'ins'a.

vitiu, va fi ex offo delaturatu, spre a eliberá unu collegiu intregu de unu presiedinte atátu de compromisu inaintea lumei. Mai cetisemu in una foia magiara in 1869, că inim'a lui Apor este hoitu, apoi de sine se intielege, că cei ce siedu cu elu la mésa verde, nu potu mirosi ce va placutu.

Noi nu amu tienutu natiunea magiara, care nu se formedia d'in aristocratia, ci d'in mass'a poporului, de ignara, si nu o tienemu neci acum; dar' ea trebue sè pretinda dela guvernulu ei, pre cale legitima, departarea acestui omu d'in oficiulu statului, care i-a causatu rusine atátu de mare!

Deci punemu intrebarea: aflandu-se administratiunea justitiei in manile unui aristocratu puternicu, care s'a inculpatu chiaru in siedinti'a die-tei d'in 22. novembre 1869, că a juratu strambu, si nu este in stare a se legitimá, ale carui-a violentie servescu de esemplu consociloru sei, correspunde ea scopului, care si-lu au statoritu legile justitiei de principiu in unu statu constitutiunulu? si remanendu elu si mai incolo in fruntea administratiunei justitiei, spre daun'a omenimei si rusinea natiunei magiare, potu prosperá interesele de creditu, si asié decadiute in Transilvani'a, séu voru cadé totaliter in abisu?

Se audise odata, că demisiunea lui s'ar fi decretatu, inse, dorere, acést'a fú pentru toti cei ce doriáu prosperarea administratiunii justitiarie numai una illusiune!

Altmintrelea dorinti'a publica nu ar fi multumita cu demisiunarea lui simpla.

Camer'a representantiloru Ungariei.

Siedinti'a de la 25. aprile, 1871.

Presiedintele Paulu Somssich deschide siedinti'a la 10 ore a. m. D'in partea guvernului sunt de facia ministrii: Teod. Pauler si Balt. Horváth.

Dupa verificarea procesului verbalu alu siedintiei d'in urma, Iosifu Bánó relateza d'in partea deputatiunei emise d'in sinulu camerei, in privinti'a immormentării lui Paulu Nyáry, severita in Nyáregyháza, in 24 l. c. — Camer'a iè actu despre acestu raportu funebru.

Presiedintele anuncia apoi mai multe petitiuni, cari se trecu la comisiunea petitiunaria d'impreuna cu petitiunile presintate de deputatii bar. Bela Vay, cont. Adamu Vay si Paulu Jámbor.

Colomanu Tisza presinta in numele seu si in alu mai multoru deputati, fara differentia de partite, unu proiectu de lege despre despusetiunile provisorie cari sunt a se face cu privire la comunele contractualiste. — Proiectulu d'in cestiune se va tipari si distribui.

Presiedintele aduce la cunoscinti'a camerei, că comisiunea a sietea judiciaria a alesu in loculu membrului absinte d'in comisiunea verificatoria pre deputatulu Paulu Moricz.

apoi unii principi, cari n'au vietuutu de ajunsu, pentru ca sè ajunga la imperiu. Asié terminulu midiuolu alu fiacarei domnie ar fie de diece ani, adeca multu mai diosu de proportiunea chronologica a dlui Isacu Newton, carele, dupa ceea ce observá elu in monarchiele moderne, constituite intr'unu modu mai regulatu, aru reuní câte optu-spre-diece séu doue-diece de ani pentru durat'a domniei fiacarii monarcu. Imperiulu bizantin nu avú neci una-data mai multu respausu si prosperitate, decâtu atunci, candu elu se supuneá la successiunea ereditaria. Cinci dinastie, adeca familia lui Heracliu, cea de Isauri'a, cea de Amori'a, a lui Vasilie si a Comneniloru, domnira un'a dupa alt'a in cinci, in patru, in trei, in siese si éra-si in patru generatiuni. Mai multi principi inceputa a domni inca d'in léganu; éra Constantinu VII. si cei duoi nepoti ai sei ocupa unu seculu intregu. Dara in intervallurile dinastieloru bisantine, successiunea fú rapede si intrecurmata, si câte unu competitoru mai ferice nu intardá a face ca sè dispara unu altu candidat ferice. Mai multe căli duceau la tronu. Resultatele unei rebelliumi érau resturnate prin conspiratori, séu subminate in tacere prin lucrările intrigei. Favoratii soldatiloru séu si poporului, ai senatului si ai clerului ori ai femeelor si ai euneciloru (scobitiloru) obtieneau successive coron'a. Pentru ca sè o casciga pre aceea intrebuintiá midiuolce vili, éra ina loru éra séu demna de a fi despretinuta, séu tragica. In cea mai mare parte a istoriei bisantine singuru Ioannu Comnenulu domni in spiritu benefactoriu si de virtuti curate. Imperatorii cei mai illustri, cari precedu, séu cari succedu acestui imperatu respectabile, au mersu cu unu felu de desteritate (dibacia) si rigóre pre călile cele intortocate si sangerose ale unei politice inspirate de interese personali. Essaminandu cine-va bine caracterele imperfecte ale unoru imperati ca Leone Isaurianulu, Vasilie I., Alecsiu Comnenulu, Teophilu, Vasilie II. si Emanuilu Comnenulu, stim'a si condamnarea si-tieniu aprópe cumpan'a, éra restalu celorualti imperati n'a facutu nimicu, pentru că sè merita, că memori'a loru sè fia conservata de cătra posteritate. Etc. etc.

Asié judeca Gibbon despre imperiulu bizantin, de

Dupa acea camera trece la ordinea zilei: alegerea a câte unui membru in comisiunea de 25. si in cea pentru examinarea fundatiunilor. — Resultatul alegerilor se va publica in sedinta proxima.

Ministrul justitiei, Balt. Horvath, spune ca convocarea delegatilor impune, ca sesiunea a doua a camerei sa se inchieze in 17. mai, si a trei-a sa se deschida in 19. mai. Inca nu se seie cu siguranta, continua oratorele, ca ore camara pot se-va demite la inceputul sesiunii a trei-a in desbateri meritorie; si fiindu ca in intervalul de trei septimane numai putine chestii se pot delibera, camera, dice oratorele, trebuie sa tina cont de proiectele de legi si de propunerile presintate, pertratandu mai intai cele mai importante si mai urgente. Dreptu-aceia propune, ca camera sa nu tina sedintie patru zile, si apoi, dupa ce comisiunea de 25. si-va fi terminat elaboratulu, sa se pertrateze elaboratulu acestu-a, era proiectulu de lege despre venatu se retrage de la ordinea zilei.

Eduard Zsedeny nu pote partini propunerea vorbitoriului antecedente. Abstragandu de la impregiurarea ca, in sensulu §-loru 120 si 121 d'in regulamentulu camerei, obiectulu pusu la ordinea zilei si pentru a carui-a pertratate membrii camerei s'au si preparatu, nu se mai pote schimbá in diu'a pertratarii, dar' neci nu s'au adusu motive pentru a rectificá acea vatemare a regulamentulu. — Oratorele vede in legea de venatu numai una parte intregitoria a legilor urbariali, de-ora-ce ea are misiunea a scuti pamenturile si semanturile proprietarilor mai mici atatu contra daunei, catu si contra escesseloru venatorilor. Deci oratorele propune, ca inainte de tote camera sa se delibere proiectulu de lege despre venatu. (Aprobare in centru.)

Ministrulu de justitia e contra argumentelor aduse de vorbitoriulu antecedente, si si-sustiene propunerea, carea se si primesce cu majoritate considerabile. — Deci proiectulu de lege de venatu se retrage de la ordinea zilei si se decide, ca camera sa nu tina sedintie publice, pana candu comisiunea de 25. nu si-va fi terminat elaboratulu.

Ministrulu de culte si instructiune publica, Teodor Pauler, respondiendu la interpellatiunea deputatulu Henszlmann, facuta cu privire la modivile cari formeza obiectulu unui procesu intre universitatea pestana si calugarii franciscani, spune ca tribunalele au decisu procesulu in trei instantie in defavorulu universitatii, dar' s'a facutu apelata la curtea de cassatiune contra sentintiei. — Relativu la interpellatiunea lui Tancsics, facuta cu privire la infiintarea unei facultati ciuice, oratorele raspunde, ca guvernulu a cumperatu degia pamentulu necessariu pentru scopulu acestu-a, dar' depusetiuni definitive nu s'au facutu inca. In fine ministrulu raspunde la interpellatiunea deputatulu Iosifu Popu, ca salariile preutiloru greco-catolici d'in asie numitele parti anesate se voru intregi d'in budulu religinariu pana la sum'a de 300 fl. — Camera a actu despre tote respunsurile ministrulu.

Presedintele spune ca, conformu propunerei lui Fr. Deak, epistol'a ministrulu-presedinte relativa la convocarea delegatilor s'a tiparitu; dreptu-aceia invita camera a face depusetiuni cu privire la discutarea acestui obiectu.

imperatorii greco-romani seu romano-greci d'in Orientu, si despre aristocratia atatu profana, catu si eclesiastica, de care era incongiuratu acelu tronu. Totu asemenea judeca si alti istorici europeni, cari s'au ocupatu inadinsu cu studiulu scriptorilor bisantini, si cu tote alte documente, cate se potu reduce la istoria imperiului bisantin. Acei scriptori vorbescu cu multu despretiu si chiaru urgia despre lucrurile bisantine, era multi altii neci ca afla lucru demnu de a-si perde tempulu cu acea parte a istoriei. Noi in acestu respectu suntemu de opiniune cu totulu oppusa. D'in punctulu nostru de plecare, adeca d'in celu nationale romanescu, recomandamu toturoru romanilor cu totu adinsulu, ca sa li pase de istoria bisantina, atatu de cea politica seu profana, catu si de cea bisericésca, aprupe atata, pre catu trebuie sa li pase de istoria Romei antice si de istoria strinsu nationale romanésca. Fara istoria bisantina, noi nu amu fi in stare de a ne scrie si pricepe una parte mare a istoriei nostre pre una mie si mai bine de ani, adeca pana la a. 1453. Mai adaugemu, ca chiaru spiritulu besericeii orientale nu pote fi petrusu, si una multime de aparitiuni pre terrenulu eclesiasticu nu se pote explica de locu, daca nu ne vomu familiarisa de aprupe cu spiritulu religiosu, bunu reu, intieleptu seu bigottu, carele va fi domnitu la clerulu si poporulu greco-romanescu d'in Bisantiu. Apoi fiindu ca in staturile despoticea poporulu intregu nu insemna mai nimicu, ci este consideratu ca totu atatea nulle, cari numai atunci numera ce-va, daca vei pune d'inaintea loru una unitate, adeca pre monarcu si pre oligarhia ce incungiura tronu seu, asié vorbindu noi de unu statu gubernatu despoticescu, cauta sa judecamu totulu, adeca si pre cei gubernati, dupa gubernatori, prin urmare ne tienemu de acesti-a d'in urma. Qualis rex talis grex. Fia-care poporu merita numai gubernulu pre care, si precum lu are, seu: fia-care poporu este gubernatu dupa cum merita. Fia-care dorme, cum si-asterne. Care cum si-sara, asié si mananca.

(Va urmá.)

Fr. Deak dice ca, dupa ce guvernulu a declaratu oficialu cum-ca noua sesiune o va deschide in 19. maiu, camera va alege membrii delegatiunii in sesiunea cea noua, si asié nu obvine neci una difficultate. In unu'a acestei desluciri, obiectulu se declara de del'beratu.

Se cetesce apoi a trei-a ora si primece definitivu proiectulu de lege despre stirpirea manascineloru. — Se tramite camerei magnatiloru spre pertratate.

Dupa acea se admite fara observatiune paragrafulu ultimulu d'in proiectulu de lege despre commassarea in Transilvania; si, in fine, se primece in generalu si speciaiu proiectulu de lege despre importulu liberu alu lemneloru de focu in Daimatia.

Findu-ca notariulu a terminat numerarea voturilor, se publica resultatul alegeri de asta-di, dupa care in comisiunea de 25. s'a alesu Ales. Gubody cu 237, si in comisiunea pentru examinarea fundatiunilor Tom' Pechy cu 240 voturi.

Sedintia se inchiaza la 12 ore merid.

Sinodulu archi-diecesanu romanu greco-orientalu.

Sedintia a V., tienuta in 8. aprile a. c. Presied. P. vicariu archiepiscopescu N. Popea.

Pres. presinta diferite petitiuni, cari se trecu la comisiunile respective.

El. Macelariu propune, ca notarii, cari sunt insarcinati cu reparate, sa fia dispensati de oficiulu de notari. Se primesce.

Se continua desbateria speciale a proiectulu pentru regularea parochieloru si imbunetatearea starii parochiloru, si se primesce cu modificari neesentiale.

Dupa terminarea acestui proiectu, Popescu propune unele aditamente anunciate inca la desbateria generala de acelu intielesu, ca la parochiele de clase mai bune sa pota concurge numai preoti, cari au servitu celu putienu 5 ani si au facutu merite pentru beserica, mai departe clericii, cari pre langa cursulu teologicu au absolvitu gimnasiulu si, in fine, clericii de acei ce au fostu invetiatori cu succese bune, celu putienu siese ani. Acestu aditamentu da ansa la o discussiune in care se producu mai multe amendamente. In fine in se Bologa dice ca acest'a e o propunere de sine statatoria si ca atare nu e pusa la ordinea zilei, preste care propunere sinodulu trece la ordinea zilei.

Comisiunea petitiunaria, ref. Dr. Petco, refereza a supra petitiunei d'in partile Cricaulu ca ingrigirea petentiloru, ca li se vatemare dreptulu de autoonomia prin constatarea veniturilor parochiali de catre comitete, e pre pripita. Brannu de Lemenyi vede cu mare bucuria ca omenii se intereseza de drepturile lor, dara vede superatu lucrulu prin dispusetiunile sinodulu, prin proiectulu pentru imbunetatearea clerulu. Boiu propune ca sa li se desluciesca petentiloru lucrulu; mai vorbescu Glodariu si Gaetanu. Cestu d'in urma propune sa se strapuna petitiunea consistoriulu, cu insarcinarea de a li se desluci starea lucrulu. Dupa terminarea unoru curente de mai putiena insemnetate, sedintia se inchiaza.

Sedintia VI, tienuta in 10. aprile a. c. Pres. P. Vicariu archiepiscopescu Popea. Se cetesce si autentica protocoalele sedintieloru cu unele modificari.

Patitia face intrebare daca existe o comisiune pentru diurne? Existe.

Presedintele pune la ordinea zilei operatulu comisiunei financiare.

Bologa propune a se escrie alegerea de deputatu mirenii in cerculu II. de elegero, in care a fostu dinsulu alesu, dara fiindu alesu si in alta parte si primindu acolo, cerculu numitu a remasu vacantu.

Dep. Metianu face propunere, ca pre venitoriu sa se ide bani de diurne d'in veniturile besericeiloru.

Dr. Petco pretinde, ca comisiunea petitiunaria e la ordinea zilei.

Presedintele observa, ca operatulu comisiunei financiare e mai de insemnetate si de altmuntrea comisiunea petitiunaria si in alte parti refereza intreruptu, d'in cauza ca si petitiunile incurgu in deosebite tempuri. Mai departe areta sinodulu, ca deslucirile de lipsa la operatulu com. fin. le voru da dd. casariu provisoriu, capitani in pensiune Const. Stezariu si Petru Rosca, controloru, cari sunt de facia.

Filipescu, ca referinte, cetesce raportulu si se primece en blocu.

La desbateria speciale se incinge o disputa a supra amentivei de diferentia de vre-o 200 fl. v. a., si adeca a supra punctulu daca epitropia e de a se absolve seu ba.

Dr. Petco propune absolverea pana la sum'a de diferentia. In fine in se sustiene propunerea comisiunei de a nu se absolve epitropia pana la lamurirea causei a supra acestei diferentii, carea acum nu s'a potutu face d'in caus'a morbulu cassariulu I. Hania. La desbateria acest'a mai ieu parte Glodariu, Nemesiu si Metianu.

In decursulu desbateri speciale discussiunea este vina la punctulu, unde comisiunea propune a se cumpera d'in interesele fondulu de 30 mii pamentri pentru parochie serace pre numele fondulu, si adeca de cate 100—200 fl.

Se nascu mai multe propuneri, intre cari cea mai diferitoric a dep. Buzdugu, carele propune sa se cumpere unu dominiu. Se punu propunerile la votu. — Buzdugu cade; Iontia cade; s'a primitu a comisiunei cu adusulu lui Macelariu, carele e ca sa se dea si pana in 400 fl., si alu lui Brannu de Lemenyi, ca sa se inscria pre numele archidiecesei si alu fondulu respectivu. Se continua desbateria.

La punct. prin care comis. propune crearea unui stipendiu de 400 fl. pentru unu teneru, carele sa studieze la scoala de agricultura si silvicultura si sa se indatoreze a servi apoi celu putienu siese ani la institutulu archi-diecesanu, Nemesiu propune 3 stipendie de catu 200 pentru 3 tineri, cari sa invetie la institutulu d'in Clusiu. Glodariu propune 450 fl. si Codru Dragusianu propune unu stipendiu de 600 fl. Metianu recomanda propunerea comisiunei. Se primece cea d'in urma. Popescu propune ca cu cei 200 fl., restu d'in salariulu de 600 fl., destinat pentru unu profesor de agricultura, sa se cumpere aparate de instructiune pentru institutulu archi-diecesanu. Tincu propune restringerea stipendistiloru la servirea in patria.

Proiectu pentru regularea parochieloru si dotarea preutiloru.

Avendu in vedere, ca sinodulu nostru archi-diecesanu d'in anulu 1870, in sedintia a 10-a a adusu unele concluse pentru imbunetatearea starii preotimii nostre — dupa care emolumentele de ori-ce natura, impreunate cu posturile preotiesci, pana la organizarea parochieloru, sa nu se miesioreze nici intr'unu modu, ci, d'in contra, comitetele parochiali si protopresbiterali, sa ieu in pertractare serioasa chestiunea dotarei in tote sedintiele lor:

Avendu in vedere, ca dupa raportele si conspectele sosite prin venerabilulu consistoriu archidiecesanu la acestu sinodu, acele comitete au pertractatu crestiunea de susu, dar', in mare parte, fara resultatulu doritu;

Avendu in vedere, ca intr'aceea congresulu nostru nationalu bisericescu d'in anulu 1870, in sedintia sa a 7, cu privire la dotarea parochieloru a adusu unele „dispusetiuni generali pentru regularea parochieloru“ dupa cari:

1. In viitoriu intr'o comuna besericesca de regula este numai unu parochu, carele este reprezentabilu pentru tote agendele si detorintiele oficiulu parochialu.

2. Ca, daca intr'o comuna besericesca mai impopolata si latita interesulu besericeii ar' cere immultirea personalulu preotiescu, si daca atare comuna besericesca este in stare de a garantá o dotare corespundietoria pentru mai multi preoti, acolo se pote sporu numerulu preutiloru, a caroru corelatiune se va regula prin sinodulu eparchialu.

3. Ca, daca intr'o comuna besericesca fara conditiunile mai susu-atinse, se afla asta-di mai multi preoti, acolo are a se face reducere, indata ce unu postu devine vacantu.

4. Ca atatu dotarea preutiloru catu si reducerea loru este afacerea sinodeloru eparchiali; era dupa acestea, avendu in vedere mai incolo, ca congresulu nostru nationalu besericescu d'in anulu 1870 atatu dotarea parochieloru, catu si reducerea parochieloru o au concediutu sinodeloru eparchiali pre langa urmatorele observatiuni:

a) Ca venitululu anualu alu preutiloru sa se reguleze dupa anumite clase in tote eparchiele in modu corespundietoru, si ca clasificatiunea venitulu o voru face sinodele eparchiali dupa impregiurari.

b) Ca reducerea prevediuta in punctulu 3 sa se puna in lucrare astu-feliu, ca intr'o comuna besericesca, unde asta-di sunt mai multi preoti, aceea sa se reduca indata ce posturile loru devinu vacante.

c) Ca la besericele si comunele, ce au preste 1500 de suflete si nu sunt forte expandite, se potu aplica cu dotatiune cuvenita si duoi preoti; la acele unde sunt preste 3000 de suflete se potu aplica 3 preoti, era in locuri preste 4000 de suflete potu fi 4 preoti; cum si casuri extraordinarie remanu lasate consideratiunei consistorieloru concerninte.

d) Ca consistoriele eparchiali sa compuna pentru fia-care protopresbiteratu cate o comisiune constatatoria d'in protopresbiteratu concerninte si d'in cate duoi membri mirenii, care comisiune va merge d'in comuna in comuna si in contielegere cu sinodulu parochialu alu fia-carei comune va face unu proiectu despre numerulu si dotarea preutiloru amesuratu impregiurariiloru.

e) Ca acestu proiectu de dotatiune d'impreuna cu tote datele necesare si mai vertosu cu numerulu preutiloru d'in comuna respectiva, cu numerulu sufleteloru si venitululu toturoru emolumenteloru tienetorie de parochia si in specie cu parerea comisiunei despre clasificarea parochieloru si dotatiunea loru, precum si in genere cum s'ar' pote meliora starea parochieloru serace si, in fine, si cu parerile respectivei comune besericesci, sa se substerna catu mai curundu sinodeloru eparchiali spre ulteriora decidere.

f) Ca sinodele eparchiali, facandu d'in tote unu conspectu generalu, sa-lu substerna apoi d'impreuna cu unu proiectu despre tacsele stolarie celui mai de aprupe congresu nationalu besericescu. In fine, ca pentru comune besericesci, in care nu s'ar' pote efectulu o dotare corespundietoria, se recomanda sinodeloru eparchiali acurirea unoru midiloce si intemeierea unoru fonduri spre ajutorirea preutiloru acelor-a.

Dupa tote acestea voindu sinodulu archi-diecesanu a efectulu

regularea parohiilor și dotarea preoților din Arhidieceza pre bas'a amintitorului concluse, comisiunea esmisa pentru îmbunătățirea sortei preoției propune prea ven. nostru sinodu archi-dieceșanu următoarele spre a decide:

I. Consistoriul eparchial va îndetorâ pre toate sinoadele protopresbiterali a se adunâ în ședința extraordinară, spre a tractâ mai întâiu regularea tacselor stolari de la deosebitele funcțiuni preoției în toate parohiile tractuale; toate acestea cu privire la starea materiale a poporului, cu privire la pusețiunea locului, și alte împregiurări, dar și cu privire la valoarea de asta-di a banilor — după aceea cu privire la numărul sufletelor, la porțiunea canonică, unde ar' existe aceea și, în fine, și cu privire la alte emolumente preoției; — apoi a clasificâ toate parohiile tractuale în trei anumite clase — și, în fine, a-si face observările sale la fia-care parohia, deosebi cum? și pre ce cale s'ar' pot' dotâ aceea cuviintiosu?

II. Consistoriul eparchial în sensul concluderului congresului susu pomenitu, sub punctulu 5 liter'a d, va propune pentru fia-care protopresbiteratu câte o comisiune constatatorie d'în protopresbiterulu concerninte și câte doi membri mireni d'între barbatii nostri cei mai distinsi, care comisiune, mergundu d'în comuna în comună — pre bas'a tacselor stolari, încâtu se voru fi potutu regulâ aceste prin sinodulu protopopescu — și pre bas'a clasificării parohiilor, inventandu precisu t'ota averea miscatoriă și nemiscatoriă a besericilor și a parohiei în bani și în realități — în contielegere cu sinodulu parochial alu fia-carei comune besericesci va tractâ dotarea și reducerea preoților în adeveratul întielesu alu dispusetiunilor congresuali de sub punctele 1, 2, 3 și 4 susu pomenite astu-feliu: ca

III. În parohiile care numere dela 1200—1500 suflete, și care după clasificarea sinodelor protopopesci cadu în clasa I-a, acolo dotarea unui parochu s'eu preotu s'eu fia de minimum 800 fl. v. a., în care suma vinu computate t'ote emolumentele preoției dela tacele stolare pentru deosebitele funcțiuni preoției și dela alte tace preoției sigure și regulate.

În t'ote parohiile, cari cadu în clas'a a II. și numere dela 1000—1200 de suflete, dotati'a parochului împreună cu emolumentele enumerate în punctulu III. s'eu fia de minimum 600 fl., și în fine

În t'ote celelalte parohii, cari cadu în clas'a a III. și nu au preste 1000 de suflete, dotati'a parochului s'eu fia de minimum 400 fl., în care ăra-si se computa t'ote tacele stolari și celelalte venituri preoției sigure.

IV. Dotatiunea ac'ăst'a a preoților se va face după împregiurări, d'în pământuri — și alte venituri comunale — pre unde voru fi acestea, apoi d'în venitul stolariu, și încâtu t'ote acestea n'aru s'ajunge după categori'a — în care cadu parohiile, — la cifrele de mai susu, — va trebui s'eu incurga și poporul nostru d'în parohiile respective cu contribuiri anuale în bani, s'eu în naturalie, și încâtu nici cu ac'ăst'a nu s'ar' pot' efeitul dotare corespunditoria după tenorea ac'ăstui proiectu, atunci se va luâ refugiu și la ajutoriulu statului și, în urma, d'în venitele averei besericesci, și d'în pământuri, cari n'aru av' alta destinațiune.

V. În atari comune parochiale, cari, pre langa t'ota a loru buna-vointia, nu sunt în stare a face o dotare corespunditoria preoților sei, preoți, cari pre langa o renumeratiune cuviintiosă, s'eu se încarcineze și cu invetiamentulu scolare, și încâtu nici în modulu ac'ăstui-a nu s'ar' pot' ajunge minimum de 400 fl. pre anu, atunci s'eu li se recomande acelor comune afilierea loru la altele învecinate.

VI. În atari comune besericesci, carnici nu pot' asigura parochului loru una dotatiune de 400 fl. nici nu se pot' afiliâ altor învecinate, — acolo, — pentru ajutorirea astor-feliu de comune bes. — sinodulu recomanda consistoriulu a se ingriji pentru înmulțirea fondului menitu pentru ajutorarea preoților seraci, — ca s'eu se pota cu t'impu acuirâ pentru atari parohii serace unele pământuri.

VII. Comisiunea amintită în punctulu II, terminându-si afacerile, va transpune operatele sale sinodelor protopopesci, spre ulterioara pertractare. Sinodele protopopesci pertractandu-le în sensul §-lui 50 alu statutului organicu, voru aduce concluse relative la sustinerea v'ediei besericesci, făcundu unu proiectu despre numărulu și dotarea preoților d'în protopopiatu, și substernendu-lu consistoriulu archi-dieceșanu, pre langa unu conspectu, cu t'ote aclusele și cu observările sale. — ăra consistoriulu archi-dieceșanu va face unu proiectu generalu despre regularea parohiilor și dotarea preoților, și lu va substernu celui mai de aproape sinodu archi-dieceșanu.

VIII. Consistoriulu archi-dieceșanu se însărcinează cu executarea ac'ăstor dispusetiuni.

Sabiu, 7. aprilie, 1871.

Branu de Lemeny,
Ioanu Metianu,

Dupa „Teleg. Rom.“ referinte.

VARIETATI.

** (Pertractare judiciaria în Parisu.) Luni a dou'a di de pasci (10. aprilie), s'au începutu

în Parisu pertractările judeciarie contr'a arestatilor suspunati. D'între multe altele reproducem după „Monitoriulu“ francesu urmatori'a scena, ca esemplu: „În diu'a prima a pertractării unu arestante condusu de doi federati se presentâ în fața tribunalului, care constâ d'în unu jude, duci asesori și unu procuroru de stat. Procurorulu ceti actu de acusatune, care suna astu-feliu: „Alessandru Iuliu Isidoru X. . ., vice-conte de . . ., în etate de 36 de ani, nascutu în Savigny, departementulu Cote d'Or“, posesorulu unei averi considerabile, carea o a cascigatu, precum se presupune, prin mediu-loce nelegale, la ordinulu comunei f' arestatu în 29. martiu, la 1 ora după media-di, în propri'a sa odaia. Manierele sale distinse, cari dovedescu educatiune clericale, luculu d'în locuinti'a sa, hartiile compromittorie, cari s'au aflatu acolo, respunsurile sale ambigue date cu ocaziunea arestării dovedescu pre deplinu, că elu a statu în legatura criminală cu Versali'a.“ Judele: „Acusatul, ai cuventulu. Ce poti d'ice spre aperia D'tale?“ Acusatul: „Forte pucine, cetatiene. Eu sum nascutu în Parisu, departementulu Sequanei, în 8. decemvre 1825. De parte de a fi vice-conte, me numescu Andreiu Sarlay. Locuiescu în strad'a de Marais, etagiulu alu 6., în una chilia, carea se luminează prin una gaura în acoperementu. Singurele hartie, cari s'ar' fi potutu aflâ în lucurios'a mea locuintia, sunt: una carte de lucru, carea dovedesce, că sum butnariu de meseria și că am lucratu doi ani la dlu Vaillant, una carte de alegatori și unu contu de la unu comerciant de vinu. Ce se atinge de Versali'a, marturisescu, că n'am calcatu încă în acelu orasiu cu nice unu pitioru.“ Judele: „Cetatiene Andreiu Sarlay, tonulu adeverulu, cu care te-ai aperatu, areta innocinti'a D'tale; esti liberu.“

** († Necrologu.) Ladislau Marchisiu, în numele seu și alu fiintului seu Emilianu, precum și Vicentie Bogdanu d'impreună cu socia sa Emili'a, totu-odata și în numele pruncilor sei Natali'a, Livi'a, Virgili si Adrianu, cu inima franta aduce la cunosciinta trist'a repoare a dulcei sale socie, respective mama, fiica și sora, Gizela Marchisiu nasc. Bogdanu, carea în florea vietiei, în etate de 20 ani, în a doilea anu alu fericitei sale casatorie, s'a mutat la vietia eterna. Remasțiile pamentesci ale fericitei se asediara la odihna eterna în 26. l. c. st. n., la 4 ore după media-di, în cimiteriulu de langa calea Kerepesiului. Fia-i tierin'a usiora!

** (Resultatulu recrutării) d'în anulu curinte în cetățile Aradu și Versietiu este urmatoriulu: Aradulu a datu 73 fetiori la armat'a comuna de linia, 74 la armat'a pentru aperia țierei și 7 rezervisti; Versietiu a datu 169 fetiori la armat'a de linia, 134 la armat'a pentru aperia și 8 rezervisti.

** (Multiamita publică.) Subscribulu, în numele eforiei scolastice romane gr. cat. d'în Petridulu Inferioru, esprime fratiloru Italiani Francisco si Guisepe Croce, cari binevoira a darui spre radicare scollei d'în locu 20 fl. v. a., cea mai caldurosa multiamita pentru fapt'a loru marinosă. — Petridulu-Infer., 22. aprilie 1871. — Iosifu V. Balintu, parocu rom.

** († Necrologu.) Luni a dou'a di de pasci f' petrecutu la odihna eterna meritatul preutu rom. gr. cat. alu Litei-romane, Ioanu Rusu, care, după una întieptă pastorie a turmei sale în tempu de 22 ani, se mutâ la una vietia mai liniscita, lasandu în doliu pre fi'a sa An'a, pre ginerele seu Iosifu Balintu, pre nepotii sei Aureliu, Letiti'a, Leontin'a, Mariti'a și Ioanu. În repausatulu perdura credintiosii sei nu numai pre bunulu loru pastoriu, ci și pre binefacatoriulu loru, care d'în miculu seu subsidiu reparâ t'ote cladirile parochiale, infrumsetiâ santulu Siona și testâ pre s'ema scollei locale 80 fl. a., d'în a caroru percente s'eu se cumpere cărți scolastice pentru pruncii orfani și seraci. Fia-i tierin'a usiora și memori'a binecuvantata!

** (Denumire.) Dr. Iosifu Gallu, fostu referinte substitutu la curtea de cassatiune d'în Pest'a, e numitu jude suplinte de clasa prima la tabl'a regesca pestana.

** (Pensiunarea sub-oficierilor.) Precum aflamu, preste câte-va d'ile va apar' una ordinatiune circularia, carea contine normele în privinti'a pensiunării sub-oficierilor. Unu sub-oficieru primese după unu servitiu de 15 ani 80 fl., ăra după unu servitiu de 30 de ani 160 fl. pensiune anuale.

Sciri electrice.

Berolinu, 24. apr. Carpu, agintele diplomaticu alu principelui Carolu, a sositu ieri d'în Vien'a aici; până acum'a f' primitu numai de către secretariulu de stat Thiele. Carpu spune, că situatiunea în Bucuresci e favorabile; elu se va presentâ și tatalui principelui în Düsseldorf.

Bucuresci, 24. aprilie. Alegerile de deputati voru av' locu de la 14—20. maiu. Nou'a camera se va deschide în iuniu. Majoritatea este

assecurata. În cercurile înalte se spera multu de la caletori'a Domnitoriului și Domnei.

Iassy, 24. apr. Principele cu principesi au sositu aici și au fostu primiti cu simpatia.

Versali'a, 24. aprilie. Mac Mahon a avut ieri una convorbire lungă cu Thiers, în urma căreia adjutantele maresialului f' tramisu cu un scrisore la generalulu Fabrice (comandantele trupelor nemtiesci d'în Franci'a.) Asta-di, cu ocaziunea visitatiunei prisionierilor reintorsi d'în Germania, cari parte mare erau garde imperiale, Mac Mahon f' salutatu cu strigate prelungite.

Viena, 25. apr. Se vorbesce, că ministrulu Grocholski are de cugetu a presentâ resolutiunea polona în senatulu imperialu, ca pre unu proiectu alu guvernului.

Berolinu, 25. aprilie. Imperatulu a gratulatu principelui d'în Roman'a pentru primirea entusiastica d'în Iassy.

Florenti'a, 25. aprilie. Ministeriulu de resbelu si-dâ tota ostenele a se ascurâ pentru casuri extreme cu unu numeru corespunditoriu de artileristi, spre care scopu a si ordonat, că 2000 fetiori de a dou'a categori'a d'în clasa de etate 1849 s'eu se exerciteze în servitiulu de artileria. Acestu principiu vr' a-lu estinde apoi și a supra categoriei a dou'a a caloru lalte clase de etate.

Gen'u'a, 25. aprilie. Proiectulu lui Garibaldi de a fundâ pre insula Sardin'a una colonia mare de agricultura, carea s'eu primesca ore-cari subventiuni de la guvern, afla mare resunetu. Consiliulu provincialu d'în Cagliari provoca guvernulu, s'eu i' acestu proiectu în consideratiune.

Londonu, 25. aprilie. „Times“ afirma necontentitu, că trupele de Versali'a au ocupatu fortulu Charenton. Orleanistii manevrează de nou în adunarea natiunale spre a face pre ducele de Aumale presedinte alu republicei. Agitatiunea bonapartista a cascigatu terenu în departementu. Thiers a avut ieri una convorbire cu principelu Georgiu de Sasoni'a și generalulu Fabrice,

Florenti'a, 25. apr. Ministrulu de justiția a dechiaratu în senatu, că guvernulu va presentâ proiectulu de lege relativu la despartirea perfecta a beserice de stat. — Ministrulu de externe a incunosciintiatu pre consiliu accreditat aici, că regele și va mutâ resiedinti'a la Rom'a în celu mai de aproape viitoriu, și i'invitâ totu-odata a urmâ regelui la Rom'a. Transferarea se va face pre spesele guvernului italianu. Consululu imperului germanu, Brassier, incunosciintâ pre Viscontu Venosta, că elu va participâ la deschiderea parlamentului.

Petropole, 25. aprilie. Principele de Orani'a va veni preste câte-va d'ile aici, spre a cere man'a principesei Mari'a Alessandrovna, unica fiica a țiarului rusescu (nascuta în 17. octomvre 1853.)

Florenti'a, 26. aprilie. Consiliulu ministerialu a decretatu a se esecutâ cu cea mai mare strictetia legea despre transferarea capitalei la Rom'a.

Rom'a, 26. aprilie. Noulu consulu francesu, Harcourt, f' primitu în Vaticanu cu mare cordialitate; elu asigurâ, că altmintrelea n'ar' fi primitu misiunea, dacă guvernulu nu i-ar' fi promissu, că va spriginâ cu tarla papismulu și religiunea.

Londonu, 26. aprilie. Diariulu „Times“ i se comunica d'în Versali'a, că bateriele d'în forturile Mont-Valerien și Courbevoie bombardează forturile Levallois, Clichy și port'a Maillot. Federatiu bombardează fortulu Becon. Bombardarea forturilor Issy și Vanves n'are nice unu resultatu; port'a Ternes este reu stricata. Locuitorii fugiti d'în Neuilly constau cu osebire d'în femei și copii, cari s'au sustienutu trei septemane prin pivnitie. Unu mare numeru de morti sunt încă îngropati. Trupele de Versali'a recuirara în Neuilly forte multu vinu și se portara și de altmintrelea forte reu. În ambele părți domnesce esacerbarea cea mai mare.

Burs'a de Vien'a de la 26. aprilie 1871.

5% metall.	58.85	Londra	125.20
Imprum. nat.	68.45	Argintu	122.35
Sorti d'în 1860	97.80	Galbenu	5.90
Act. de banca	749.—	Napoleond'or	9.95
Act. inst. cred.	277.50		

Propriet., edit. și red. respundiet.: ALES. ROMANU.